

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/146/146/98

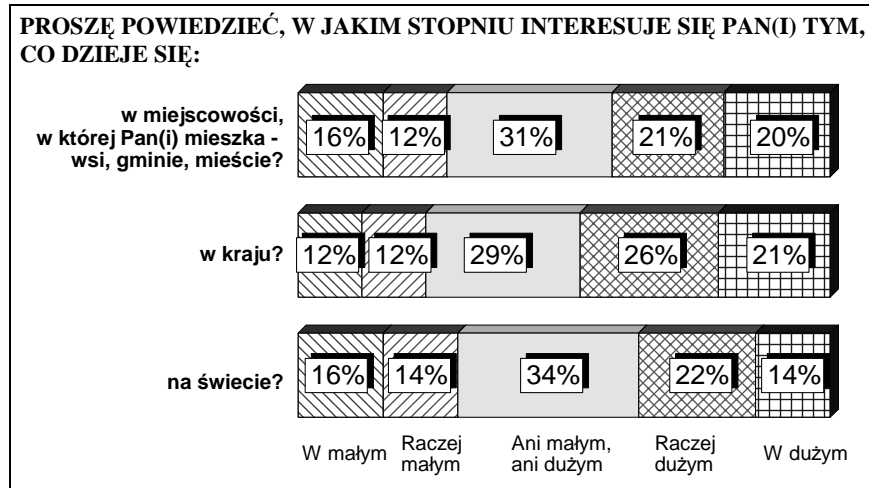
ZAINTERESOWANIE SPRAWAMI LOKALNYMI, KRAJOWYMI I MIĘDZYNARODOWYMI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

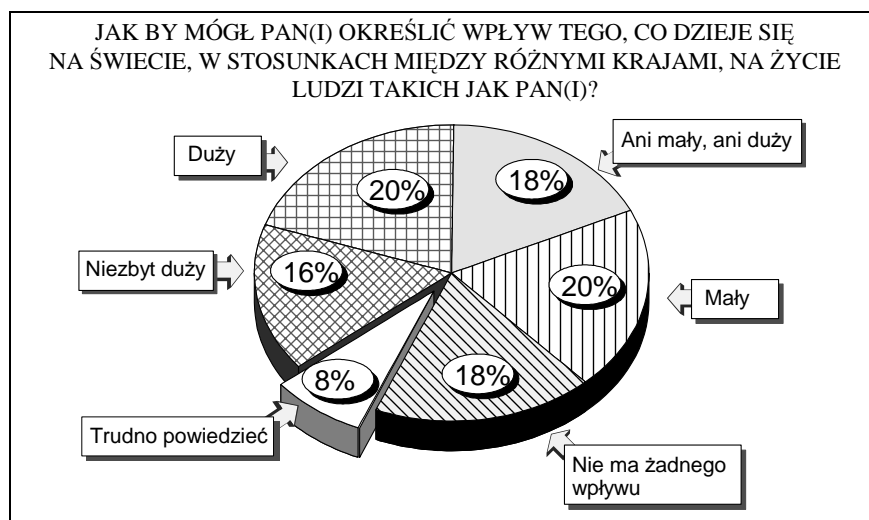
WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Z deklaracji badanych wynika, że przedmiotem ich zainteresowania są przede wszystkim sprawy krajowe, na drugim miejscu problemy lokalne, a na trzecim - międzynarodowe.

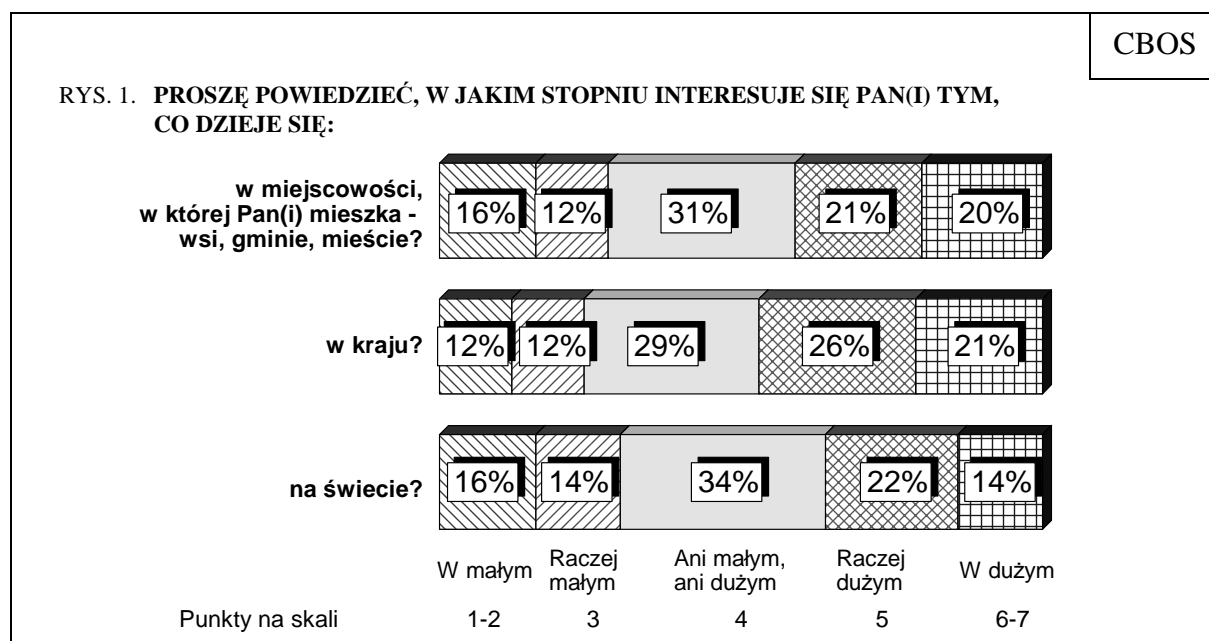

- Istnieje bardzo duża zbieżność między zainteresowaniem sprawami krajowymi i międzynarodowymi, nieco mniejsza pomiędzy zainteresowaniem sprawami kraju a tym, co dzieje się w miejscu zamieszkania, stosunkowo najmniejsza zaś - między zainteresowaniem sprawami lokalnymi a międzynarodowymi.
- Co piąty respondent jest przekonany, że to, co dzieje się na świecie, ma duży lub bardzo duży wpływ na życie ludzi takich jak on.

Jakie są dziedziny naszych zainteresowań? W jakim stopniu Polacy zainteresowani są swoimi prywatnymi sprawami, a jak dalece interesują się tym, co dzieje się w miejscu ich zamieszkania, w kraju, na świecie? Orientacja w tej problematyce odgrywa istotną rolę w kształtowaniu się poglądów i postaw, które są przedmiotem dociekań badaczy opinii publicznej.

Ankietowani odpowiadając na pytanie posługiwali się 7-punktową skalą, na której 1 oznaczało zainteresowanie w stopniu „bardzo małym lub żadnym”, 4 - „ani małym, ani dużym”, a 7 - „bardzo dużym”. Odpowiedzi „trudno powiedzieć” (po 1% odnośnie do każdej dziedziny zainteresowań) zaliczyliśmy do wskazań „ani w małym, ani w dużym”¹.

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (97) zrealizowano w dniach 17-23 czerwca '98 na 1103-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski. Zamieszczony w tym badaniu blok dotyczący spraw międzynarodowych jest kontynuacją corocznych sondaży CBOS na ten temat pt. „Świat wokół nas”, które realizowaliśmy przez dziewięć lat.

Różnice stopnia zainteresowania sprawami w trzech wyodrębnionych zakresach nie są zbyt wielkie, niemniej można na ich podstawie mówić o pewnej hierarchii zainteresowań.

- ♦ Polacy interesują się przede wszystkim **sprawami kraju**. Niemal co drugi badany określa stopień swojego zainteresowania tym, co dzieje się w Polsce, jako więcej niż średni, a tylko co czwarty - jako mały.

- ♦ **Sprawy lokalne** - o znaczeniu nie wykraczającym poza miejsce zamieszkania respondenta, jego miasto lub gminę - budzą już nieco mniejsze zainteresowanie. Jednak i w tym przypadku znacznie więcej osób deklaruje, że interesuje się nimi w dużym stopniu niż w małym.

- ♦ Zdecydowanie na trzecim miejscu w hierarchii zainteresowań Polaków znalazło się to, **co dzieje się na świecie**. Określając swoje zainteresowanie sprawami międzynarodowymi, badani podzielili się na trzy, mniej więcej równe grupy deklarujące, że interesują się tymi zagadnieniami w stopniu małym, średnim i dużym.

Hierarchia ta jest wspólna dla większości grup społecznych i kategorii demograficznych. Wyjątek stanowią **rolnicy**, a także **ogół mieszkańców wsi** oraz **robotnicy niewykwalifikowani** - w grupach tych duże zainteresowanie deklarowane jest tym częściej, im węższego zakresu dotyczy, a małe - odpowiednio rzadziej. Hierarchia zainteresowań jest więc w tych grupach następująca: **sprawy lokalne - kraju - świata**.

Analiza wyników wykazała dużą zbieżność częstości wskazań we wszystkich trzech dziedzinach. Innymi słowy, silnie ujawniła się wśród badanych tendencja do określania na podobnym poziomie stopnia swojego zainteresowania wszystkimi trzema zakresami. Zbieżność ta jest największa w przypadku zainteresowania sprawami krajowymi i międzynarodowymi. Osoby deklarujące duże zainteresowanie tym, co dzieje się w kraju, w zdecydowanej większości przypadków interesują się również wydarzeniami na świecie, natomiast małemu zainteresowaniu sprawami kraju najczęściej towarzyszy małe zainteresowanie sprawami międzynarodowymi.

Rzadziej (choć również stosunkowo często) stopień zainteresowania sprawami kraju jest podobny do stopnia interesowania się problemami swojej miejscowości, stosunkowo najmniejsza zbieżność, ale również znacząca, występuje między stopniem zainteresowania sprawami lokalnymi i międzynarodowymi.

		CBOS
Współczynniki korelacji Pearsona dla skal zainteresowania		
Kraj/świat		0,8161
Kraj/miejsce zamieszkania		0,5879
Świat/ miejsce zamieszkania		0,4991

Konsekwencją tego jest, z jednej strony, istnienie względnie dużej grupy osób mało interesujących się zarówno tym, co dzieje się w miejscu ich zamieszkania, jak i sprawami krajowymi oraz międzynarodowymi, z drugiej zaś - takich, które deklarują duże zainteresowanie wszystkimi tymi dziedzinami jednocześnie.

Jakie są proporcje między tymi grupami? Ankietowani, którzy interesują się wszystkimi trzema zakresami nie bardziej niż w stopniu średnim („ani małym, ani dużym”), stanowili aż 42% ogółu badanych (w tym 27% przynajmniej raz określiło swoje zainteresowanie jako średnie, a 15% we wszystkich trzech przypadkach deklarowało co najwyżej „raczej małe”).

Większość respondentów (58% ogółu) to ci, którzy przynajmniej w jednej dziedzinie określali swoje zainteresowanie jako duże. W tej grupie znajdują się również osoby deklarujące „duże” zainteresowanie wszystkimi trzema zakresami - stanowią oni blisko jedną czwartą (23%) ogółu. Na jednym krańcu mamy więc grupę, do której zaliczyć można mniej więcej co szóstego badanego w małym stopniu zainteresowanego tym, co nie dotyczy jego prywatnych spraw, na drugim - niemal co czwartego przejawiającego duże i szerokie zainteresowania.

Kim są jedni, a kim drudzy? Spróbujemy przynajmniej z grubsza scharakteryzować te dwie grupy. Ściślej rzecz biorąc, będzie to próba odpowiedzi na pytanie, jakie cechy społeczne i demograficzne sprzyjają małemu, a jakie dużemu zainteresowaniu jednocześnie we wszystkich trzech zakresach.

Ogólnie można powiedzieć, że czynnikiem sprzyjającym określonemu zainteresowaniu zarówno sprawami międzynarodowymi, jak i krajowymi, a także problemami lokalnymi jest pozycja społeczna, którą przede wszystkim wyznaczają wykształcenie i przynależność społeczno-zawodowa, natomiast w znacznie mniejszym stopniu - sytuacja materialna.

Jak można było się spodziewać, czynnikiem najsilniej, a równocześnie najbardziej przejrzyście różnicującym jest wykształcenie². Co czwarty badany z wykształceniem podstawowym wskazał na wszystkich trzech skalach zainteresowania co najwyżej punkt 3. Gdy jednak dodamy tych, którzy wskazali co najwyżej „4” („ani małe, ani duże”), to okazuje się, że ponad połowa (55%) tej kategorii ankietowanych deklaruje nie większe niż średnie zainteresowanie sprawami innymi niż prywatne. Do tej kategorii należy tylko co trzeci badany z wykształceniem średnim i co piąty - z wyższym (ale tylko 4% z nich deklaruje małe zainteresowanie wszystkimi trzema dziedzinami).

Interesujące, że równocześnie mniejsze są rozpiętości pomiędzy poszczególnymi stopniami wykształcenia wśród badanych deklarujących wyłącznie co najmniej „raczej duże” zainteresowanie. Osoby takie stanowią jedną piątą badanych z wykształceniem podstawowym, jedną czwartą - z zawodowym i średnim, a niespełna jedną trzecią (30%) - z wyższym.

Zróznicowanie zainteresowania omawianymi sprawami zależy od przynależności społeczno-zawodowej jest nieco mniej przejrzyste. W czterech grupach: pracowników umysłowych niższego szczebla, inteligencji i kadry kierowniczej oraz pracujących na własny rachunek poza rolnictwem, a także wśród uczniów i studentów liczba deklarujących wyłącznie małe zainteresowanie wynosi poniżej 10%, natomiast w niejednorodnych społecznie grupach emerytów i pracowników fizyczno-umysłowych - odpowiednio 14%

² Por. 1 tabelę aneksową.

i 13%. Spośród pozostałych grup wyróżniają się robotnicy niewykwalifikowani (27%), w innych grupach zaś odsetek ten wynosi od 17% do 23%. Gdy jednak weźmiemy pod uwagę (łącznie) tych, którzy ani razu „nie przekroczyli” środka skali, obraz się zmienia - zdecydowanie rzadko osoby takie spotykamy wśród kadry kierowniczej i inteligencji (17%), dwukrotnie częściej wśród pracowników umysłowych niższego szczebla oraz uczniów i studentów (34%). W pozostałych grupach zaś liczba deklarujących małe zainteresowanie waha się od 41% (robotnicy wykwalifikowani) do 48% (renciści), natomiast wśród respondentów pracujących na własny rachunek poza rolnictwem wynosi 46% (grupa ta poprzednio niewiele różniła się od kadry kierowniczej i inteligencji).

Jeśli jednak weźmiemy pod uwagę osoby deklarujące duże i rozległe zainteresowania, hierarchia grup społeczno-zawodowych układa się nieco inaczej. Duży stopień zainteresowania wszystkimi trzema dziedzinami najczęściej deklarują uczniowie i studenci (39%) oraz kadra kierownicza i inteligencja (36%), najrzadziej zaś - pracownicy fizyczno-umysłowi i robotnicy niewykwalifikowani.

Sytuacja materialna, mierzona przeciętnym dochodem na osobę w rodzinie, w znikomym stopniu różnicuje natężenie i zakres zainteresowań. Wyodrębnia się jedynie grupa osiągająca najwyższe dochody, w której łączna liczba osób wskazujących we wszystkich trzech przypadkach co najwyżej środek skali jest wyraźnie mniejsza niż w pozostałych grupach dochodu. Może to być pochodna struktury wykształcenia w tej grupie.

Jeśli chodzi o zmienne demograficzne, to obserwujemy tutaj pewne zróżnicowanie w zależności od płci. Nieco więcej kobiet niż mężczyzn deklaruje zainteresowanie wszystkimi trzema badanymi zagadnieniami w stopniu nie większym niż „ani małe, ani duże” - i odpowiednio do tego więcej mężczyzn w dużym stopniu interesuje się wymienionymi dziedzinami. Bardzo niewielka różnica występuje między ludnością wielkomiastową a mieszkańcami małych ośrodków i wsi. Ujawnia się ona jedynie w tym, że wśród mieszkańców miast powyżej 100 tys. ludności nieco częściej spotykamy osoby określające stopień swojego zainteresowania każdą z dziedzin jako wyższy niż średni.

Bezpośrednią zależność stopnia i zakresu zainteresowania od wieku badanych zakłóca trudny do wytłumaczenia rozkład wskazań w grupie osób od 55 do 64 lat, niemniej ludzie

starsi częściej deklarowali małe zainteresowanie. Nie znajduje to jednak żadnego odbicia w deklaracjach dużego i szerokiego zainteresowania. W powiązaniu z tą sprawą ujawniło się natomiast pewne interesujące zjawisko. W tym samym kwestionariuszu zamieściliśmy również następujące pytanie: *Niekiedy mówi się, że starość nie zależy od wieku, ale od tego, jak się ktoś czuje. Czy biorąc pod uwagę swoje samopoczucie duchowe czuje się Pan(i) raczej młodo czy też raczej staro?* Oto porównanie odpowiedzi na nie ze stopniem zainteresowania omawianymi sprawami (pogrupowanymi jak w dotychczasowej analizie).

Tabela 1

w procentach

Stopień i zakres zainteresowania	Czy biorąc pod uwagę swoje samopoczucie duchowe czuje się Pan(i) raczej staro czy też raczej młodo?		
	Raczej młodo	Raczej staro	Czasami czuję się młodo, czasami staro
Małe zainteresowanie wszystkimi trzema dziedzinami	12	33	12
Zainteresowanie trzema dziedzinami nie większe niż średnie („ani małe, ani duże”)	27	25	29
Duże zainteresowanie jedną dziedziną lub dwiema	36	24	38
Duże zainteresowanie wszystkimi trzema dziedzinami	25	18	21
	100	100	100

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”, nie przekraczające 1%.

V Cramera=0,114

Okazuje się, że bardzo nieznacznym i nieregularnym różnicom związanym z wiekiem towarzyszą bardzo wyraźne różnice mające związek z samopoczuciem. Osoby, które czują się staro, niemal trzykrotnie częściej niż czujące się młodo deklarują małe zainteresowanie zarówno tym, co dzieje się w miejscowości, w której mieszkają, jak i sprawami krajowymi oraz międzynarodowymi. Również, choć w mniejszym stopniu, pojawiło się odpowiadające temu zróżnicowanie na drugim krańcu skali zainteresowania, gdzie nie występowało ono w ogóle w powiązaniu z wiekiem biologicznym. Osoby, które czują się staro, rzadziej deklarują duże zainteresowanie wszystkimi trzema dziedzinami.

Warto wspomnieć o jeszcze jednej tendencji, która ujawniła się w analizie deklarowanego stopnia i zasięgu zainteresowań. Gdy weźmiemy pod uwagę poglądy

polityczne, określane na kontinuum prawica - lewica, to okazuje się, że wśród badanych nie potrafiących ich określić aż dwie trzecie (67%) stanowią osoby, które nie przejawiają zainteresowania większego niż średnie żadnym z trzech zakresów, a tylko co dziesiąty z tej grupy deklaruje, że w dużym stopniu interesuje się wszystkimi trzema dziedzinami. Ciekawsze jednak jest to, że wprawdzie w mniejszym stopniu, ale podobna tendencja występuje wśród osób określających swoje poglądy jako centrowe. Nasuwa to przypuszczenie, że część badanych deklarujących opcję centrową to w gruncie rzeczy osoby nie mające sprecyzowanych poglądów politycznych.

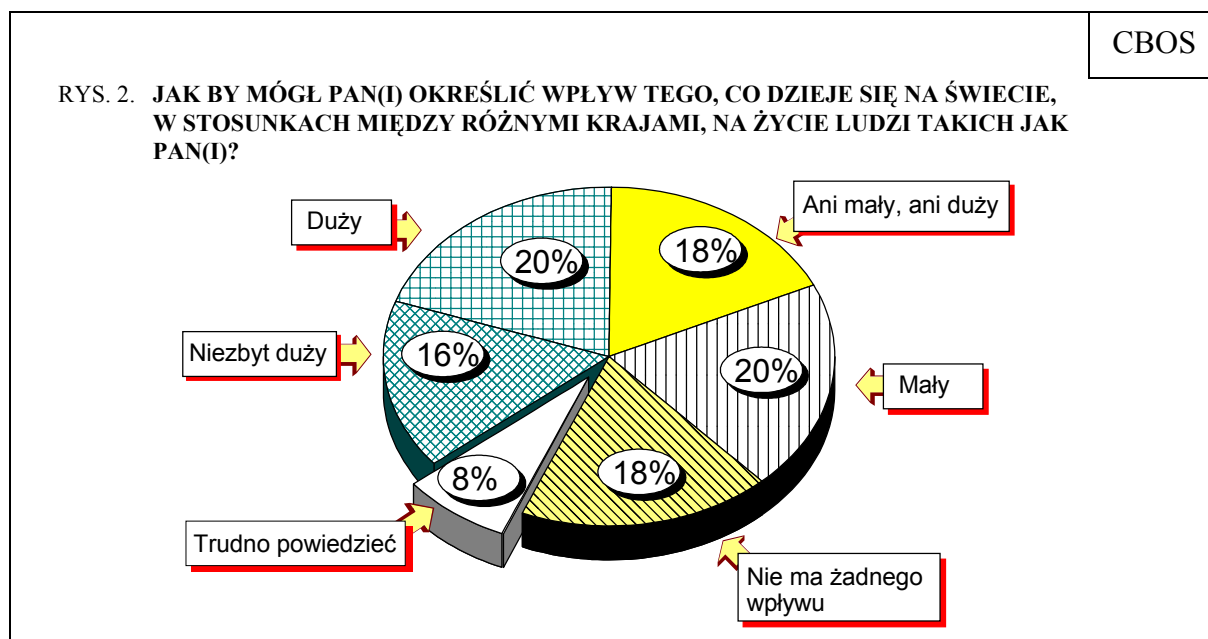
Największe zainteresowanie wzbudzają sprawy o znaczeniu ponadlokalnym, dotyczące całego kraju, w mniejszym stopniu badani interesują się tym, co dzieje się w miejscu ich zamieszkania, a w najmniejszym - sprawami międzynarodowymi. Różnice nie są jednak zbyt wielkie. Hierarchia ta jest wspólna większości grup społecznych i demograficznych. Odstępstwo daje się zauważyć jedynie wśród rolników, robotników niewykwalifikowanych oraz mieszkańców wsi. W tych środowiskach zainteresowanie sprawami lokalnymi jest większe niż ogólnokrajowymi. Występuje duża zbieżność między stopniem zainteresowania wszystkimi trzema dziedzinami.

Stopień zainteresowania trzema analizowanymi zakresami wiąże się z pozycją i środowiskiem społecznym badanych. Odgrywa tu rolę przede wszystkim wykształcenie i - częściowo związana z nim - przynależność społeczno-zawodowa, natomiast praktycznie nie ma wpływu tak istotny wyznacznik statusu społecznego, jakim jest pozycja materialna.

Warto zwrócić uwagę na znikomy wpływ wieku biologicznego na stopień zainteresowania tym, co dzieje się w miejscu zamieszkania oraz w kraju i na świecie. Ujawniła się natomiast interesująca zależność od samopoczucia - brakiem szerszych zainteresowań znacznie częściej niż pozostali wyróżniają się osoby, które deklarują, że czują się staro.

ŚWIAT A NASZE ŻYCIE CODZIENNE

Nie jest polską specyfiką to, że zaciekawienie sprawami międzynarodowymi ustępuje zainteresowaniu sprawami krajowymi i lokalnymi - można się z tym spotkać wszędzie na świecie. Z drugiej jednak strony świat staje się coraz mniejszy, a interesy poszczególnych krajów, a zatem i ich obywateli, są bardziej ze sobą powiązane. Toteż interesujące jest, jak badani postrzegają wpływ tego, co dzieje się na świecie, na ich życie.

Mniej więcej równoliczne grupy badanych określają wpływ wydarzeń międzynarodowych na życie zwykłych ludzi jako duży i niezbędny duży (łącznie 36%), co sądzą, że jest on mały lub żaden (38%). Postrzeganie związku między sytuacją własną a tym, co dzieje się na świecie, bardzo wyraźnie związane jest z wykształceniem badanych.

Wśród ankietowanych z wykształceniem średnim lub wyższym znacznie przeważają ci, którzy są przekonani, że wydarzenia na świecie mają wpływ na życie zwykłych ludzi, natomiast wśród osób niżej wykształconych częstsza jest opinia o wpływie małym lub żadnym. Odpowiednio do tego pracownicy umysłowi oraz kadra kierownicza i inteligencja, a także uczniowie i studenci są jedynymi grupami społecznymi, wśród których przeważa przekonanie, iż ich życie jest uwarunkowane sytuacją na świecie.

Spośród grup wydzielonych na podstawie innych kryteriów społecznych i demograficznych mieszkańcy największych miast częściej niż inni są przeświadczeni, że to, co dzieje się na świecie, oddziałuje na ich życie, choć ogólnie związek opinii w tej sprawie z wielkością miejsca zamieszkania jest statystycznie bardzo słaby. Z kolei badani w wieku powyżej 65 lat wyróżniają się tym, że rzadziej niż pozostali sądzą, iż duży wpływ na ich życie ma to, co dzieje się na świecie.

Nasuwa się pytanie, jak dalece przekonanie o małym lub dużym wpływie wydarzeń międzynarodowych na własny los przekłada się na zainteresowanie nimi?

Tabela 2

w procentach

Jak by mógł Pan(i) określić wpływ tego, co dzieje się na świecie, w stosunkach między różnymi krajami, na życie ludzi takich jak Pan(i)?	Stopień zainteresowania tym, co dzieje się na świecie		
	mały	ani mały, ani duży	duży
Bardzo duży i duży	23	22	55
Niezbyt duży	18	34	48
Ani mały, ani duży	21	41	38
Mały i bardzo mały	39	36	25
Nie ma żadnego wpływu	37	39	23
Trudno powiedzieć	52	31	17

V Cramera=0,225

Jak można było się spodziewać, im ktoś jest bardziej przeświadczony o wpływie rozwoju sytuacji w świecie na swój los, tym większe prawdopodobieństwo, że będzie się interesował wydarzeniami międzynarodowymi. Jednak na zainteresowanie to wpływają także inne czynniki, toteż nawet wśród badanych postrzegających ten wpływ jako duży lub bardzo duży jedna czwarta (23%) przejawia małe zainteresowanie wydarzeniami na świecie. Z drugiej strony wśród osób przekonanych, że sprawy te nie mają żadnego wpływu na życie zwykłych ludzi, również niemal co czwarty badany deklaruje duże zainteresowanie nimi. Natomiast najmniej interesują się sprawami międzynarodowymi ci, którzy nie potrafią ocenić stopnia wpływu wydarzeń w świecie na życie zwykłych ludzi. Można to interpretować jako przejaw występowania także zależności odwrotnej - osoby wykazujące małe zainteresowanie tą problematyką nie potrafią ocenić jej znaczenia.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu interesuje się Pan(i) tym, co dzieje się w miejscowości, w której Pan(i) mieszka - wsi, gminie, mieście? (%)

	W małym i raczej małym	Ani małym, ani dużym	W dużym i raczej dużym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	31	41	1	1103
Płeć					
Mężczyźni	26	27	46	0	522
Kobiety	28	34	37	1	581
Wiek					
18-24 lat	29	28	43	0	153
25-34	24	35	41	0	196
35-44	24	34	43	0	232
45-54	34	27	39	1	216
55-64	19	30	50	0	125
65 lat i więcej	31	30	35	4	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	29	43	1	410
Miasto do 20 tys.	27	37	34	2	137
od 21 do 100 tys.	27	33	39	1	203
101-500 tys.	28	32	40	0	210
501 tys.i więcej mieszk.	29	24	47	1	143
Region					
Północny	27	31	41	1	129
Zachodni	27	35	36	2	104
Środkowozachodni	24	22	53	1	178
Środkowy	32	29	37	1	199
Wschodni	22	28	49	0	120
Południowo-wschodni	28	36	36	0	176
Południowo-zachodni	29	33	37	1	198
Wykształcenie					
Podstawowe	37	29	32	2	341
Zasadnicze zawodowe	25	30	45	0	293
Średnie	21	35	44	0	368
Wyższe	23	22	54	1	101
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	16	20	63	1	81
Prac.umysł.niż.szczebla	17	42	41	0	107
Pracownicy fiz.- umysł.	28	32	40	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	28	30	42	1	118
Robotnicy niewykwalifik.	40	21	39	0	48
Rolnicy	22	33	46	0	52
Pracujący na rach. własny	26	28	45	0	57
Bierni zawodowo					
Renciści	34	29	36	2	125
Emeryci	27	34	36	2	198
Uczniowie i studenci	25	24	51	0	60
Bezrobotni	35	30	34	1	95
Gospodynie domowe i inni	33	33	35	0	61
Pracuje w:					
sferze budżetowej	18	26	55	1	111
sekt. państw./publicznym	22	30	48	0	101
sp. własc. pryw. i państwa	30	36	33	1	108
sekt. pryw. poza rolnict.	28	28	44	0	210
prywatnym gosp. rolnym	26	33	40	0	61
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	36	24	39	0	141
201 - 325	25	37	37	0	159
326 - 449	33	24	42	2	179
450 - 599	25	36	37	1	177
Powyżej 599 zł	23	27	49	1	246
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	30	36	0	304
Średnie	24	31	45	1	516
Dobre	26	31	41	2	283
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	27	45	2	63
Raz w tygodniu	28	32	39	1	598
Kilka razy w miesiącu	20	29	51	0	157
Kilka razy w roku	31	27	41	0	187
W ogóle nie uczestniczy	28	34	35	3	98
Poglądy polityczne					
Lewica	19	30	51	1	236
Centrum	25	30	44	1	323
Prawica	30	27	43	0	324
Trudno powiedzieć	36	38	23	2	221

Tabela 2. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu interesuje się Pan(i) tym, co dzieje się w kraju?

	(%)				
	W małym i raczej małym	Ani małym, ani dużym	W dużym i raczej dużym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	29	47	1	1103
Płeć					
Mężczyźni	20	26	53	0	522
Kobiety	26	31	41	2	581
Wiek					
18-24 lat	27	37	36	0	153
25-34	20	39	41	0	196
35-44	25	29	45	0	232
45-54	25	24	50	0	216
55-64	13	26	60	1	125
65 lat i więcej	27	19	49	5	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	31	40	2	410
Miasto do 20 tys.	23	28	48	1	137
od 21 do 100 tys.	20	34	45	1	203
101-500 tys.	18	27	55	0	210
501 tys.i więcej mieszk.	25	19	55	1	143
Region					
Północny	22	29	47	2	129
Zachodni	20	33	45	2	104
Środkowozachodni	24	24	52	1	178
Środkowy	26	29	44	1	199
Wschodni	21	29	49	1	120
Południowo-wschodni	24	29	47	0	176
Południowo-zachodni	25	31	44	1	198
Wykształcenie					
Podstawowe	34	28	35	3	341
Zasadnicze zawodowe	24	33	43	0	293
Średnie	17	27	55	0	368
Wyższe	9	26	65	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	11	19	70	0	81
Prac.umysł.niż.szczebla	14	30	56	0	107
Pracownicy fiz.- umysł.	29	39	32	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	25	26	49	1	118
Robotnicy niewykwalifik.	34	32	34	0	48
Rolnicy	28	35	37	0	52
Pracujący na rach. własny	19	40	41	0	57
Bierni zawodowo					
Renciści	30	22	45	3	125
Emeryci	22	24	51	3	198
Uczniowie i studenci	9	38	53	0	60
Bezrobotni	29	34	37	0	95
Gospodynie domowe i inni	36	26	38	0	61
Pracuje w:					
sferze budżetowej	13	30	57	0	111
sekt. państw./publicznym	19	23	58	0	101
sp. własc. pryw. i państwa	28	33	38	1	108
sekt. pryw. poza rolnict.	24	30	46	0	210
prywatnym gosp. rolnym	30	33	37	0	61
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	33	24	43	0	141
201 - 325	27	31	40	1	159
326 - 449	25	28	45	2	179
450 - 599	22	26	50	2	177
Powyżej 599 zł	15	24	60	1	246
Ocena własnych war. mater.					
Złe	32	26	42	0	304
Średnie	22	32	46	1	516
Dobre	18	27	54	2	283
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	23	27	46	4	63
Raz w tygodniu	25	30	45	1	598
Kilka razy w miesiącu	17	33	49	1	157
Kilka razy w roku	26	23	51	0	187
W ogóle nie uczestniczy	20	30	48	2	98
Poglądy polityczne					
Lewica	17	22	60	1	236
Centrum	24	33	43	1	323
Prawica	20	23	57	0	324
Trudno powiedzieć	35	39	23	3	221

Tabela 3. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu interesuje się Pan(i) tym, co dzieje się na świecie?

(%)

	W małym i raczej małym	Ani małym, ani dużym	W dużym i raczej dużym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	34	36	1	1103
Płeć					
Mężczyźni	25	35	40	0	522
Kobiety	34	32	32	2	581
Wiek					
18-24 lat	30	39	31	0	153
25-34	28	42	30	0	196
35-44	32	36	32	0	232
45-54	31	31	38	0	216
55-64	18	31	50	1	125
65 lat i więcej	35	22	38	4	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	32	31	1	410
Miasto do 20 tys.	31	38	29	1	137
od 21 do 100 tys.	26	37	36	1	203
101-500 tys.	23	33	44	0	210
501 tys. i więcej mieszk.	23	32	45	1	143
Region					
Północny	24	42	32	2	129
Zachodni	27	37	34	2	104
Środkowozachodni	29	33	37	1	178
Środkowy	29	29	41	1	199
Wschodni	29	34	36	1	120
Południowo-wschodni	31	36	33	0	176
Południowo-zachodni	34	30	35	1	198
Wykształcenie					
Podstawowe	40	29	29	3	341
Zasadnicze zawodowe	33	33	35	0	293
Średnie	22	39	39	0	368
Wyższe	16	35	49	0	101
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	20	30	50	0	81
Prac. umysł. niż. szczebla	15	48	37	0	107
Pracownicy fiz.- umysł.	32	49	19	0	101
Robotnicy wykwalifikowani	32	27	40	1	118
Robotnicy niewykwalifik.	53	26	21	0	48
Rolnicy	39	34	28	0	52
Pracujący na rach. własny	24	47	28	0	57
Bierni zawodowo					
Renciści	32	26	39	3	125
Emeryci	29	28	41	3	198
Uczniowie i studenci	18	32	50	0	60
Bezrobotni	37	30	33	0	95
Gospodynie domowe i inni	36	35	29	0	61
Pracuje w:					
sferze budżetowej	24	38	38	0	111
sekt. państw./publicznym	26	33	41	0	101
sp. własc. pryw. i państwa	31	42	26	1	108
sekt. pryw. poza rolnict.	28	38	34	0	210
prywatnym gosp. rolnym	38	36	26	0	61
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	37	34	29	0	141
201 - 325	31	31	36	1	159
326 - 449	30	33	36	2	179
450 - 599	29	34	36	2	177
Powyżej 599 zł	20	35	45	0	246
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	33	31	0	304
Średnie	29	34	36	1	516
Dobre	24	33	41	2	283
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	27	29	40	4	63
Raz w tygodniu	32	34	34	1	598
Kilka razy w miesiącu	24	37	38	1	157
Kilka razy w roku	32	30	38	0	187
W ogóle nie uczestniczy	22	40	36	2	98
Poglądy polityczne					
Lewica	22	33	44	1	236
Centrum	27	39	33	0	323
Prawica	27	28	45	0	324
Trudno powiedzieć	44	36	17	3	221

Tabela 4. Stopień i zakres zainteresowania. 1 - Małe zainteresowanie wszystkimi trzema dziedzinami; 2 - Zainteresowanie trzema dziedzinami nie większe niż średnie ("ani małe, ani duże"); 3 - Duże zainteresowanie jedną dziedziną lub dwiema; 4 - Duże zainteresowanie wszystkimi trzema dziedzinami

	(%)				Liczba osób
	1	2	3	4	
Ogółem	15	27	35	23	1098
Płeć					
Mężczyźni	13	24	35	28	519
Kobiety	17	30	35	19	579
Wiek					
18-24 lat	12	35	30	24	153
25-34	13	30	40	18	194
35-44	14	27	37	22	229
45-54	20	21	36	23	215
55-64	7	25	33	35	125
65 lat i więcej	21	24	31	24	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	28	31	23	409
Miasto do 20 tys.	13	32	37	18	137
od 21 do 100 tys.	14	28	35	23	203
101-500 tys.	13	22	40	25	209
501 tys.i więcej mieszk.	12	22	37	29	141
Region					
Północny	14	27	40	19	129
Zachodni	14	31	33	22	103
Środkowozachodni	18	21	28	34	178
Środkowy	17	30	27	26	196
Wschodni	12	26	34	28	119
Południowo-wschodni	13	28	43	16	174
Południowo-zachodni	17	25	40	19	198
Wykształcenie					
Podstawowe	26	29	26	19	341
Zasadnicze zawodowe	15	29	31	25	291
Średnie	8	26	42	24	366
Wyższe	4	17	49	30	100
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	7	10	47	36	80
Prac.umysł.niż.szczebla	5	29	47	19	106
Pracownicy fiz.-umysł.	13	33	41	12	101
Robotnicy wykwalifikowani	18	23	32	27	118
Robotnicy niewykwalifik.	27	21	36	16	48
Rolnicy	17	28	35	20	52
Pracujący na rach. własny	9	37	33	21	55
Bierni zawodowo					
Renciści	22	26	27	25	125
Emeryci	14	28	33	25	198
Uczniowie i studenci	4	30	27	39	60
Bezrobotni	20	32	28	21	94
Gospodynie domowe i inni	23	24	35	18	61
Pracuje w:					
sferze budżetowej	7	18	50	25	111
sekt. państw.,publicznym	13	19	39	29	101
sp. własc. pryw. i państwa	15	33	36	16	108
sekt. pryw. poza rolnict.	14	27	37	22	206
prywatnym gosp. rolnym	18	30	35	17	61
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	19	27	33	22	141
201 - 325	18	31	27	23	158
326 - 449	19	25	30	25	179
450 - 599	13	28	37	22	177
Powyżej 599 zł	10	18	45	27	243
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	29	30	21	304
Średnie	14	28	34	25	515
Dobre	12	23	42	23	280
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	21	23	24	32	63
Raz w tygodniu	15	29	33	23	597
Kilka razy w miesiącu	9	25	41	25	156
Kilka razy w roku	19	20	37	24	186
W ogóle nie uczestniczy	13	28	41	18	97
Poglądy polityczne					
Lewica	9	21	39	32	235
Centrum	13	29	37	21	319
Prawica	14	20	38	29	324
Trudno powiedzieć	27	40	23	10	221

Tabela 5. Jak by mógł Pan(i) określić wpływ tego, co dzieje się na świecie, w stosunkach między różnymi krajami, na życie ludzi takich jak Pan(i)?
1 - Duży i niezbyt duży; 2 - Ani mały, ani duży; 3 - Mały i nie ma żadnego wpływu (łącznie)

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	18	38	8	1103
Płeć					
Mężczyźni	37	20	37	7	522
Kobiety	35	17	38	10	581
Wiek					
18-24 lat	38	24	31	7	153
25-34	40	18	38	5	196
35-44	36	18	41	5	232
45-54	40	19	34	7	216
55-64	36	19	38	6	125
65 lat i więcej	24	11	44	21	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	34	14	40	12	410
Miasto do 20 tys.	38	22	33	6	137
od 21 do 100 tys.	31	21	38	10	203
101-500 tys.	36	20	40	4	210
501 tys. i więcej mieszk.	47	18	31	5	143
Region					
Północny	38	21	37	4	129
Zachodni	35	12	50	3	104
Środkowo-zachodni	30	18	41	12	178
Środkowy	40	23	29	9	199
Wschodni	33	15	42	10	120
Południowo-wschodni	43	15	34	8	176
Południowo-zachodni	31	20	39	10	198
Wykształcenie					
Podstawowe	26	11	46	17	341
Zasadnicze zawodowe	28	22	42	8	293
Średnie	47	22	29	2	368
Wyższe	51	15	31	3	101
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	46	18	33	3	81
Prac. umysł. niż. szczebla	51	21	25	3	107
Pracownicy fiz. - umysł.	29	22	42	6	101
Robotnicy wykwalifikowani	33	21	39	7	118
Robotnicy niewykwalifik.	31	7	58	4	48
Rolnicy	37	9	43	11	52
Pracujący na rach. własny	36	26	36	2	57
Bierni zawodowo					
Renciści	30	18	37	14	125
Emeryci	28	15	43	14	198
Uczniowie i studenci	51	22	21	5	60
Bezrobotni	34	16	39	11	95
Gospodynie domowe i inni	38	18	37	7	61
Pracuje w:					
sferze budżetowej	47	16	33	4	111
sekt. państw., publicznym	43	15	36	6	101
sp. właśc. pryw. i państwa	36	26	34	4	108
sekt. pryw. poza rolnict.	35	23	38	4	210
prywatnym gosp. rolnym	34	10	48	7	61
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	32	19	36	12	141
201 - 325	33	18	41	8	159
326 - 449	36	19	35	9	179
450 - 599	38	19	37	6	177
Powyżej 599 zł	42	15	38	4	246
Ocena własnych war. mater.					
Złe	29	15	41	15	304
Średnie	37	20	37	6	516
Dobre	41	18	35	6	283
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	31	20	36	13	63
Raz w tygodniu	37	18	37	8	598
Kilka razy w miesiącu	40	17	38	6	157
Kilka razy w roku	32	22	37	9	187
W ogóle nie uczestniczy	36	12	42	10	98
Poglądy polityczne					
Lewica	39	19	40	3	236
Centrum	36	22	35	7	323
Prawica	42	16	37	5	324
Trudno powiedzieć	25	15	40	21	221